

7. Měnové podmínky

Pokračovalo navyšování měnověpolitických sazeb.

Ve 2. čtvrtletí 2018 uplynul rok od ukončení kurzové intervence. Postupný přechod ke standardnímu pojetí monetární politiky pokračoval a reakcí na zrychlení inflace a možné přehřívání ekonomiky bylo zvýšení měnověpolitických sazeb k 28. 6. Dvoutýdenní repo sazba byla zvýšena o 0,25 p. b. na 1,00 % a lombardní sazba o 0,50 p. b. na 2,00 %. Kurz koruny vůči euro ve 2. čtvrtletí započal na úrovni přibližně 25,30¹ korun za euro. Od dubna však postupně oslaboval a ke konci června těsně překonal 26 korun.

Výraznější roli než dříve v peněžní zásobě získaly repo operace.

Růst množství peněz v ekonomice v letošním roce zpomalil v porovnání s loňským dvouciferným tempem. Výrazně pomaleji narůstal objem oběživa a jednodenních vkladů, které v posledních letech dynamice peněžní zásoby vévodily. Na druhou stranu, od začátku roku můžeme sledovat výrazný nárůst vkladů s dohodnutou splatností do 2 let. Za prvních šest měsíců roku jejich objem narostl o 30,5 %. Poměrně výraznou roli v 1. pololetí začaly hrát repo operace, jejichž objem ke konci června tvořil 2,9 % z celkové peněžní zásoby (129,6 mld. korun). Od ledna do června letošního roku tato položka narostla o 44,1 mld. korun.

Narůstaly i měnověpolitické sazby a výnosy na dluhopisech.

Postupný růst měnověpolitických sazeb tlačil vzhůru i úrokové sazby na mezibankovním trhu. Tříměsíční sazba PRIBOR zareagovala zvýšením na 0,9 % již v únoru, posun repo sazby jí pak dal další impulz a v červnu vyskočila na 0,93 % (jde o průměr ovlivněný až posledními dvěma červnovými dny, lepší obrázek dává červencová hodnota 1,18 %). Podobnou dynamiku v 1. pololetí vykazovaly všechny mezibankovní sazby. Výnosy státních dluhopisů rovněž rostly bez ohledu na splatnost. Krátkodobé dluhopisy od konce minulého roku zvýšily úrokové sazby o 0,7 p. b. na 0,89 %, u střednědobých dosáhlo navýšení 0,73 p. b. na 1,41 % a nejnižší byl posun u dluhopisů s dlouhodobou splatností – 0,64 p. b. na 2,14 %.

Změny na mezibankovním trhu se však nepromítaly do vývoje na klientských účtech, zejména těch běžných.

Růst mezibankovních sazeb se výrazněji nepromítal do prostředí na klientských účtech. Průměrné úročení na běžných účtech domácností v 1. pololetí činilo 0,05 %, což lze považovat za úroveň technické nuly, a v podstatě se neměnilo poslední dva roky. Podobně se vyvíjely úrokové sazby na běžných účtech nefinančních podniků. Jiná situace je u vkladů s dohodnutou splatností. U nich došlo na počátku roku 2018 k navýšení úrokových sazeb oproti úrovni minulého roku, dále však úročení spíše stagnovalo. Prakticky nulové úročení na jednodenních vkladech vedlo k poklesu objemu uložených prostředků nefinančních podniků na nich. Za celé 1. pololetí to bylo 36,4 mld. korun. Naopak objem vkladů s dohodnutou splatností se od ledna do června navýšil o 18,0 mld. korun. Domácnosti své prostředky směřovaly spíše na jednodenní vklady – jejich objem se navýšil o 103,9 mld.

Domácnostem zlevnily spotřebitelské úvěry.

Na úrokové sazby na úvěrech pro domácnosti působily dva protikladné faktory. Úrokové sazby na úvěrech na spotřebu v první polovině roku pokračovaly v klesajícím trendu a ve 2. čtvrtletí bylo průměrné úročení na 8,53 %. Na druhé straně, úrokové sazby na úvěrech na koupi nemovitosti se od začátku roku mírně zvyšovaly. Ve 2. čtvrtletí se průměrné úročení udržovalo na úrovni 2,62 %. Objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů od ledna do června vzrostl o 9,4 mld. korun, což je více než ve stejném období minulého roku. Naopak objem úvěrů na bydlení během 1. pololetí narostl méně než v minulém roce (44,5 mld. korun). Počet nových smluv v 1. pololetí dosáhl 93,1 tisíc. To je o 8,1 % méně než loni. Celkové zadlužení domácností ke konci června dosáhlo 1 651,5 mld. korun a od počátku roku se

¹ Kurzy devizového trhu vyhlášené ČNB v pracovních dnech. Není-li uvedeno jinak, jsou veškeré údaje převzaty z databáze ARAD České národní banky.

zvýšilo o 53,6 mld. Hlavní vliv mělo stále zadlužení kvůli bydlení, jeho meziroční růst se však letos mírně zpomalil oproti loňsku. Naopak zadlužení na spotřebu rostlo silněji.

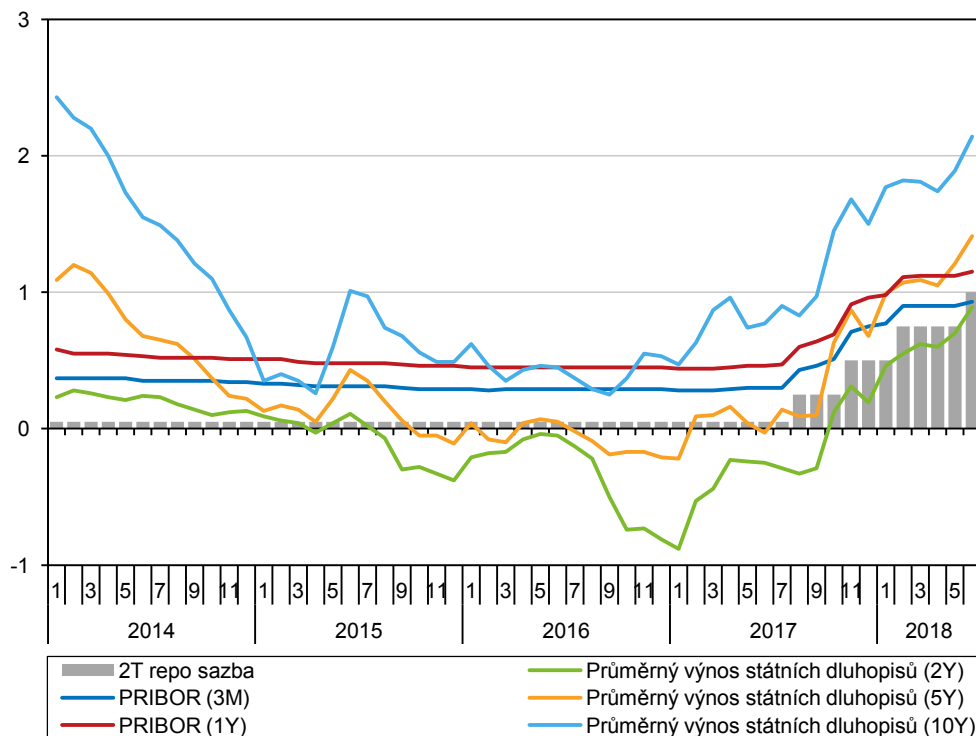
Úrokové sazby na úvěrech pro podniky zatím výrazněji nerostly.

Pro firmy úroky na úvěrech v 1. pololetí spíše kolísaly. Od ledna do dubna bylo možné pozorovat mírně růstové tendence, v následujících měsících však sazby klesaly. Růstový trend se po celé pololetí projevoval u úvěrů do 7,5 mil. korun. Od ledna do konce června došlo k posunu průměrného úročení vzhůru o 0,35 p. b. na 3,67 %. Popsaná dynamika celkového růstu úrokových sazeb se projevovala u vyšších objemů úvěrů, nejvýrazněji u těch nad 30 mil. korun. Ke konci června se jejich průměrné úročení pohybovalo na 2,33 %. Celkově se zvýšil objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků od ledna do června o 43,0 mld. korun (4,2 %). Rostly zejména střednědobé úvěry. Jejich objem se zvýšil od ledna do června o 19,8 mld. (10,0 %). Výraznější byl rovněž nárůst objemu úvěrů a pohledávek v cizí měně. Celkově se za 1. pololetí zvýšil o 20,7 mld. (6,9 %). Poměrně vyrovnaný byl přitom růst objemu jednotlivých splatností úvěrů v cizí měně.

Vývoj úvěrů v jednotlivých odvětvích zrcadlil celkový ekonomický vývoj.

Dynamika vývoje úvěrů podle jednotlivých odvětví do značné míry odrážela celkový ekonomický vývoj. Nejvýraznější byl nárůst úvěrů pro peněžnictví a pojišťovnictví (62,4 mld., 24,0 % od ledna do června). Výrazné oživení však nastartovalo růst objemu úvěrů ve stavebnictví (7,7 mld. korun, 17,7 %). Ve zpracovatelském průmyslu se objem úvěrů zvýšil o 18,4 mld. korun (7,0 %). Již v minulém roce se ukázaly zvýšené nároky zrychlené ekonomiky na odvětví dopravy a skladování. Za 1. pololetí 2018 se rovněž výrazně zvýšil objem úvěrů v tomto odvětví (2,8 mld. korun, 5,9 %). V 1. pololetí naopak poklesl jejich objem ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a vzduchu o 14,4 mld. korun (-10,3 %). Pokračoval rovněž dlouhodobý pokles objemu úvěrů v těžbě a dobývání (-3,2 mld., -28,5 %).

Graf č. 17 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB

